

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen

Golv för statslåneräntan i skattelagstiftningen

Juni 2016

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås att det införs golv för statslåneräntan i skattelagstiftningen. Det föreslås även att det införs ett golv för jämförelseräntan vid ränteförmån och skatteunderlaget för avkastningsskatt på pensionsmedel. Syftet med att införa golv är att förhindra att vissa bestämmelser i skattelagstiftningen får oavsedda effekter om statslåneräntan skulle bli noll eller negativ. Statslåneräntan var 0,9 procent den 30 november 2014 och 0,65 procent den 30 november 2015. Årsgenomsnittet var 1,62 procent 2014 och 0,58 procent 2015.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2016.

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

Härigenom föreskrivs att 3 d § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Skatteunderlaget är kapitalunderlaget enligt 3 a §, multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret, om inte annat anges i andra eller tredje stycket. För skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 1 och 2 ingår inte den del av kapitalunderlaget som ska tas med vid beräkning av skatteunderlag enligt andra eller tredje stycket.

Skatteunderlag som avser kapitalförsäkring är kapitalunderlaget enligt 3 a §, som är hänförligt till kapitalförsäkring, samt enligt 3 b och 3 c §§, multiplicerat med statslåneräntan vid utgången av november kalenderåret närmast före beskattningsåret ökad med 0,75 procentenheter. Skatteunderlaget är dock lägst 1,25 procent av kapitalunderlaget.

Andra stycket gäller även för skatteunderlag som avser sådant avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring.

Skatteunderlaget avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

Föreslagen lydelse

3 d §¹

Skatteunderlaget är kapitalunderlaget enligt 3 a §, multiplicerat med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret, om inte annat anges i andra eller tredje stycket. *Skatteunderlaget är dock lägst 0,5 procent av kapitalunderlaget.* För skattskyldiga som avses i 2 § första stycket 1 och 2 ingår inte den del av kapitalunderlaget som ska tas med vid beräkning av skatteunderlag enligt andra eller tredje stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2016.

¹ Senaste lydelse 2015:773.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Beskattningsunderlaget *skall* beräknas som den under beskattningsåret uppkomna skillnaden mellan å ena sidan summan av följande poster:

- a. avgift för tjänstepensionsförsäkring,
- b. avsättning till pensionsstiftelse,
- c. ökning av avsättning under rubriken Avsatt till pensioner enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. eller i sådan delpost som avses i 8 a § samma lag,
- d. utbetalda pensioner som inte utgår enligt lag eller på grund av tjänstepensionsförsäkring,
- e. utgiven ersättning för av annan övertagen pensionsutfästelse,
- f. överföring eller betalning till ett utländskt tjänstepensionsinstitut enligt ett sådant avtal om tjänstepension som uppfyller villkoren för avdragsrätt i 28 kap. 2 § andra stycket eller 3 § inkomstskattelagen (1999:1229),

å andra sidan summan av följande poster:

- g. gottgörelse från pensionsstiftelse,
- h. ersättning enligt avtal om tjänstepension från ett sådant utländskt tjänstepensionsinstitut som avses i 28 kap. 3 § inkomstskattelagen,
- i. minskning av avsättning under rubriken Avsatt till pensioner enligt lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. eller i sådan delpost som avses i 8 a § samma lag,
- j. 85 procent av avsättning under rubriken Avsatt till pensioner enligt lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. eller i sådan delpost som avses i 8 a § samma lag vid beskattningsårets ingång multiplicerad med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret,
- k. erhållen ersättning för övertagen pensionsutfästelse,
- l. negativt belopp som föregående beskattningsår uppkommit vid tillämpning av denna paragraf.

I posten a i första stycket *skall* inte räknas med avgift för sådan gruppsjukförsäkring som omfattas av 1 § första stycket 4 lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

Beskattningsunderlaget *ska* beräknas som den under beskattningsåret uppkomna skillnaden mellan å ena sidan summan av följande poster:

- a. avgift för tjänstepensionsförsäkring,
- I posten a i första stycket *ska* inte räknas med avgift för sådan gruppsjukförsäkring som omfattas av 1 § första stycket 4 lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster.

¹ Senaste lydelse 2005:1173.

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader *skall* posten j i första stycket jämkas i motsvarande mån. Detsamma *skall* gälla om avsättning som avses i posten j helt upplöses under beskattningsåret.

Om den som övertar en pensionsutfästelse inte är skattskyldig enligt denna lag *skall* den som tidigare utfäst pensionen under posten e i första stycket ta upp det verkliga värdet av den övertagna utfästelsen om detta är högre än den utgivna ersättningen. Om den som befrias från en utfästelse inte är skattskyldig enligt denna lag *skall* den som övertar utfästelsen under posten k i första stycket ta upp det verkliga värdet av den övertagna utfästelsen om detta är lägre än den erhållna ersättningen.

Vid beräkning av beskattningsunderlaget *skall* bokföringsmässiga grunder tillämpas.

I det fall beskattningsåret är längre eller kortare än 12 månader *ska* posten j i första stycket jämkas i motsvarande mån. Detsamma *ska* gälla om avsättning som avses i posten j helt upplöses under beskattningsåret.

Om den som övertar en pensionsutfästelse inte är skattskyldig enligt denna lag *ska* den som tidigare utfäst pensionen under posten e i första stycket ta upp det verkliga värdet av den övertagna utfästelsen om detta är högre än den utgivna ersättningen. Om den som befrias från en utfästelse inte är skattskyldig enligt denna lag *ska* den som övertar utfästelsen under posten k i första stycket ta upp det verkliga värdet av den övertagna utfästelsen om detta är lägre än den erhållna ersättningen.

Vid beräkning av beskattningsunderlaget *ska* bokföringsmässiga grunder tillämpas.

Vid beräkning av posten j i första stycket ska statslåneräntan som lägst anses vara noll procent.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.
 2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2016.

2.3 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 24 kap. 10 d §, 30 kap. 6 a §, 33 kap. 3 §, 39 kap. 22 §, 57 kap. 8 § och 61 kap. 5 och 15–16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 kap.

10 d §²

Ränteutgifter avseende sådana skulder som avses i 10 b § ska dras av om inkomsten som motsvarar ränteutgiften skulle ha beskattats med minst 10 procent enligt lagstiftningen i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten.

Ränteutgifter avseende sådana skulder som avses i 10 b § ska också dras av om

1. det företag i intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten som motsvarar ränteutgiften antingen är skattskyldigt till avkastningsskatt enligt 2 § 1–3 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel eller, om det är ett utländskt företag som inte är skattskyldigt till avkastningsskatt, beskattas på ett likartat sätt och ska betala skatt som minst motsvarar avkastningsskatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel, och

2. den ränta som under beskattningsåret har belöpt på skulden i genomsnitt inte överstiger 250 procent av den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före beskattningsåret.

2. den ränta som under beskattningsåret har belöpt på skulden i genomsnitt inte överstiger 250 procent av den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före beskattningsåret.
Statslåneräntan ska dock som lägst anses vara 0,5 procent.

Om det huvudsakliga skälet till att skuldförhållandet har uppkommit är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån får dock ränteutgiften inte dras av enligt första eller andra stycket.

30 kap.

6 a §³

En juridisk person som har gjort avdrag för avsättning till en periodiseringsfond ska ta upp en schablonintäkt. Intäkten ska beräknas till 72 procent av statslåneräntan vid utgången av november

En juridisk person som har gjort avdrag för avsättning till en periodiseringsfond ska ta upp en schablonintäkt. Intäkten ska beräknas till 72 procent av statslåneräntan vid utgången av november

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2012:757.

³ Senaste lydelse 2011:1256.

månad året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerad med summan av gjorda avdrag för avsättningar till sådana periodiseringsfonder som den juridiska personen har vid beskattningsårets ingång.

Om beskattningsåret är längre eller kortare än tolv månader, ska schablonintäkten justeras i motsvarande mån.

33 kap.

3 §⁴

Ett positivt fördelningsbelopp beräknas genom att ett positivt kapitalunderlag för räntefördelning multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut ökad med sex procentenheter.

Ett negativt fördelningsbelopp beräknas genom att ett negativt kapitalunderlag för räntefördelning multipliceras med statslåneräntan vid samma tidpunkt ökad med en procentenhet.

Om beskattningsåret omfattar längre eller kortare tid än tolv månader, ska fördelningsbeloppet justeras i motsvarande mån.

Hur kapitalunderlaget beräknas framgår av 8–20 §§.

39 kap.

22 §

Utdelning som en kooperativ förening lämnar av vinsten av den kooperativa verksamheten i form av rabatt eller pristillägg i förhållande till gjorda köp eller försäljningar ska dras av. }

⁴ Senaste lydelse 2013:960.

Om föreningen har medlemmar som får sådan utdelning som enligt 42 kap. 14 § inte ska tas upp hos dem och det inte är fråga om bara enstaka sådana medlemmar, får utdelningen dras av med högst ett belopp som motsvarar 80 procent av statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerat med summan av medlemmarnas omsättning med föreningen. Vid beräkningen av medlemmarnas omsättning med föreningen medräknas även medlemmarna i en medlemsfrämjande förening som har andelar i den utdelande föreningen.

Om föreningen har medlemmar som får sådan utdelning som enligt 42 kap. 14 § inte ska tas upp hos dem och det inte är fråga om bara enstaka sådana medlemmar, får utdelningen dras av med högst ett belopp som motsvarar 80 procent av statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerat med summan av medlemmarnas omsättning med föreningen. *Statslåneräntan ska dock som lägst anses vara noll procent.* Vid beräkningen av medlemmarnas omsättning med föreningen medräknas även medlemmarna i en medlemsfrämjande förening som har andelar i den utdelande föreningen.

57 kap.

8 §

Med statslåneränta avses i detta kapitel statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret.

Med statslåneränta avses i detta kapitel statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret.

Vid tillämpning av 10–11 §§ ska statslåneräntan dock som lägst anses vara noll procent.

61 kap.

5 §⁵

Värdet av bilförmån exklusive drivmedel ska för ett kalenderår beräknas till summan av

- 0,317 prisbasbelopp,
- ett ränterelaterat belopp, och
- ett prisrelaterat belopp.

Det ränterelaterade beloppet ska beräknas till 75 procent av statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerat med bilmodellens nybilspris.

Det ränterelaterade beloppet ska beräknas till 75 procent av statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerat med bilmodellens nybilspris. *Statslåneräntan ska dock som lägst anses vara 0,5 pro-*

⁵ Senaste lydelse 2011:1256.

cent.

Det prisrelaterade beloppet ska beräknas till 9 procent av bilmodellens nybilspris, om detta uppgår till högst 7,5 prisbasbelopp. Om bilmodellens nybilspris är högre, ska det prisrelaterade beloppet beräknas till summan av 9 procent av 7,5 prisbasbelopp och 20 procent av den del av nybilspriset som överstiger 7,5 prisbasbelopp.

15 §

Värdet av ränteförmån vid lån i svensk valuta med en fast räntesats eller med en räntesats som står i fast förhållande till marknadsräntan för motsvarande lån ska beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan när lånet togs upp plus en procentenhet och den avtalade räntesatsen.

Värdet av ränteförmån vid lån i svensk valuta med en fast räntesats eller med en räntesats som står i fast förhållande till marknadsräntan för motsvarande lån ska beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan när lånet togs upp plus en procentenhet (*jämförelseräntan*) och den avtalade räntesatsen. *Jämförelseräntan ska dock uppgå till lägst 0,5 procent.*

16 §

Värdet av ränteförmån vid annat lån i svensk valuta än lån som avses i 15 § ska beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret plus en procentenhet och den avtalade räntan för beskattningsåret.

Värdet av ränteförmån vid annat lån i svensk valuta än lån som avses i 15 § ska beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret plus en procentenhet (*jämförelseräntan*) och den avtalade räntan för beskattningsåret. *Jämförelseräntan ska dock uppgå till lägst 0,5 procent.*

Om statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret har ändrats med minst två procentenheter sedan utgången av november året före beskattningsåret, ska förmånens värde för tiden juli–december under beskattningsåret beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret plus en procentenhet och den avtalade räntan.

Om statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret har ändrats med minst två procentenheter sedan utgången av november året före beskattningsåret, ska förmånens värde för tiden juli–december under beskattningsåret beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret plus en procentenhet och den avtalade räntan. *Statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret ska dock som lägst anses vara minus 0,5 procent.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.
2. Lagen tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2016.

3 Bakgrund

Statslåneräntan används som referensränta inom skattelagstiftningen och används vid beräkning av ränteavdragsbegränsningar i näringsverksamhet, schablonintäkt vid avsättning till periodiseringsfond, fördelningsbelopp vid räntefördelning, avdragsgilla utdelningar i kooperativa föreningar, gränsbelopp för utdelning och kapitalvinst i fåmansföretag, skatteunderlag för avkastningsskatt på pensionsmedel, beskattningsunderlaget för särskild löneskatt på pensionskostnader, schablonintäkt på investeringssparkonto samt vid värdering av bilförmån och ränteförmån.

Statslåneräntan ska avspegla den riskfria långa marknadsräntan och beräknas som ett vägt genomsnitt av marknadsräntan på svenska statsobligationer med en återstående löptid på minst fem år. Inom skattelagstiftningen används statslåneräntan bl.a. som en schablon för att approximera en riskfri låneränta eller insättningsränta. Att en schablon används i stället för faktiska marknadsräntor är en förenkling som görs av administrativa skäl. Olika bestämmelser innehåller olika påslag på eller kvoter av statslåneräntan för att bättre approximera hur statslåneräntan förhåller sig till den marknadsränta som är möjlig att låna till eller investera till för företag och privatpersoner.

I vissa bestämmelser används statslåneräntan vid utgången av november månad året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut medan andra bestämmelser utgår ifrån den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före beskattningsåret. I det följande görs ingen skillnad mellan statslåneräntan den 30 november och årsgenomsnittet, eftersom dessa två inte systematiskt avviker från varandra.

Statslåneräntan var 0,9 procent den 30 november 2014 och 0,65 procent den 30 november 2015. Årsgenomsnittet var 1,62 procent 2014 och 0,58 procent 2015.

4 Överväganden och förslag

4.1 Golv för statslåneräntan m.m.

Promemorians förslag: Statslåneräntan ska som lägst anses vara noll procent vid beräkning av positivt fördelningsbelopp vid räntefördelning, gränobelopp för utdelning och kapitalvinst i fåmansföretag samt avdragsgilla utdelningar i kooperativa föreningar.

Statslåneräntan ska även vid beräkning av beskattningsunderlaget för särskild löneskatt på pensionskostnader anses vara som lägst noll procent.

Statslåneräntan ska som lägst anses vara 0,5 procent vid beräkning av schablonintäkt vid avsättning till periodiseringsfond och negativt fördelningsbelopp vid räntefördelning samt värdet av bilförmån.

Jämförelseräntan vid ränteförmån ska som lägst uppgå till 0,5 procent. Vid en justering av ränteförmånen för tiden juli–december under beskattningsåret ska statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret som lägst anses vara minus 0,5 procent.

Skatteunderlaget för avkastningskatt på pensionsmedel ska som lägst vara 0,5 procent av kapitalunderlaget.

Vid tillämpning av bestämmelserna om ränteavdragsbegränsningar i näringsverksamhet ska statslåneräntan som lägst anses vara 0,5 procent

De nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2017 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2016.

Skälen för promemorians förslag:

Som anges i avsnitt 3 används statslåneräntan som referensränta i skattelagstiftningen. I en del bestämmelser används statslåneräntan som ett mått på en (riskfri) alternativavkastning, dvs. den avkastning en investerare hade kunnat erhålla på en alternativ placering med motsvarande risk. Detta gäller för beräkningen av gränobelopp för utdelning och kapitalvinst i fåmansföretag och för fördelningsbeloppet vid positiv räntefördelning. De påslag på statslåneräntan som finns i dessa bestämmelser avser att kompensera för en investeringsrisk högre än den riskfria ränta som statslåneräntan utgör. I andra fall avser statslåneräntan att avspegla en låneränta på marknaden. Detta gäller schablonintäkten för periodiseringsfonder, negativ räntefördelning och värdering av bil- och ränteförmån.

Statslåneräntan används även vid beräkning av avdragsgilla utdelningar i kooperativa föreningar och beskattningsunderlaget för särskild löneskatt på pensionskostnader. Statslåneräntan används vidare vid beräkning av skatteunderlaget för avkastningskatt på pensionsmedel och tillämpning av bestämmelserna om ränteavdragsbegränsningar i näringsverksamhet.

Statslåneräntan har de senaste åren under perioder varit under en procent. För det fall statslåneräntan skulle bli noll eller negativ skulle det kunna uppstå oklarhet om hur dessa bestämmelser ska tillämpas och flera

av bestämmelserna skulle få oavsedda effekter. Om statslåneräntan är noll eller negativ kan det antas att det ändå kommer att utgå en positiv ränta vid utlåning av kapital till en extern part. Det är dock mindre troligt att det går att göra en riskfri investering som ger en positiv avkastning under sådana förhållanden. Vad avser kopplingen av statslåneräntan till skattelagstiftningen innebär detta att statslåneräntan inte bör vara noll eller negativ i de fall statslåneräntan avser en utlåningsränta. I ett sådant fall skulle det annars kunna bli förmånligare att låna av staten än i bank. Eftersom det inte heller bör vara förmånligare att placera pengar hos staten än på kapitalmarknaden kan statslåneräntan dock vara noll, men inte negativ, när jämförelsen görs med en inlåningsränta eller riskfri investering. Det finns mot denna bakgrund skäl att införa golv för statslåneräntan i skattelagstiftningen. Fråga är därefter vilken nivå det ska vara på golven.

Golv på noll procent

Vid positiv räntefördelning enligt 33 kap. 3 § inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL, ska ett positivt kapitalunderlag fördelas från inkomst av näringsverksamhet till inkomst av kapital. Av 57 kap. 10–11 §§ IL framgår att gränsbeloppet i fåmansföretagsreglerna avser att beräkna den del av utdelning och kapitalvinst som ska beskattas i inkomstslaget kapital. Fördelningsbeloppet och gränsbeloppet avser båda att återspegla en normalavkastning på satsat kapital. Summan av statslåneräntan och olika påslag ska i dessa fall återspegla den alternativavkastning som en investerare hade kunnat erhålla på en alternativ investering med motsvarande risk, där de olika påslagen ska återspegla riskpremier. Om statslåneräntan är noll är det rimligt att även den riskfria delen av alternativavkastningen i dessa bestämmelser är noll. Det bedöms dock inte rimligt att en negativ statslåneränta också ska reducera riskpremierna. Den statslåneränta som ska användas i dessa bestämmelser bör därför som lägst anses vara noll procent.

Kooperativa föreningar som lämnar utdelning i form av rabatter eller pristillägg i förhållande till gjorda köp eller försäljningar, s.k. kooperativ utdelning, ska dra av denna utdelning enligt 39 kap. 22 § första stycket IL. Avdragsrätten för kooperativ utdelning är dock begränsad. Om föreningen har medlemmar som enligt 42 kap. 14 § IL skattefritt uppbär utdelningar får utdelningen dras av med högst ett belopp som motsvarar 80 procent av statslåneräntan multiplicerat med summan av medlemmarnas omsättning med föreningen. Statslåneräntan används således som en del av beräkningen av hur stor del av utdelningen som en förening får dra av. För att undvika oklarheter om vad som ska gälla om statslåneräntan understiger noll procent föreslås att ett golv för statslåneräntan införs som innebär att statslåneräntan som lägst ska anses vara noll procent. I de fall statslåneräntan uppgår till noll innebär detta att föreningen inte får dra av den lämnade utdelningen.

Beskattningsunderlaget för särskild löneskatt på pensionskostnader fastställs genom ett årligt avräkningsförfarande där huvudprincipen är att löneskatten tas ut i takt med att pensionsrätt tjänas in. I 2 § lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader anges bl.a. att den del av en skuldökning som kan anses hänförlig till en räntetillväxt på

kapitalet ska, efter det att avkastningsskatt betalats, dras av från beskattningsunderlaget. Om statslåneräntan är noll är sannolikt även räntetillväxten på kapitalet noll efter det att avkastningsskatt betalats, och det saknas därför anledning att undanta den delen av skuldökningen från underlaget för särskild löneskatt. Däremot är det inte lämpligt att en negativ statslåneränta ökar beskattningsunderlaget. Den statslåneränta som ska användas bör därför som lägst anses vara noll procent.

Golv på 0,5 procent

I de fall statslåneräntan motsvaras av en låneränta bör statslåneräntan som lägst uppgå till ett positivt värde, för att förhindra att det skulle löna sig att låna av staten jämfört med att ta motsvarande kredit på marknaden.

Vid avsättning till periodiseringsfond enligt 30 kap. 6 a § IL tas en schablonintäkt ut på avsättningen. Schablonintäkten avser att ge aktiebolag samma kostnad för skattekrediten i avsättningen till periodiseringsfond som om motsvarande kredit hade tagits på marknaden. Vid negativ räntefördelning enligt 33 kap. 3 § IL ska ett negativt kapitalunderlag fördelas från inkomst av kapital till inkomst av näringsverksamhet. Statslåneräntan ska även i detta fall återspegla kostnaden för att erhålla motsvarande kredit på marknaden. Förmån av fri eller delvis fri bil beräknas på visst schabloniserat sätt enligt 61 kap. 5–11 §§ IL. Vid värdering av bilförmån är utgångspunkten att förmånsvärdet vid förmån av fri eller delvis fri bil i princip ska motsvara kostnaderna för en privatägd bil (prop. 1996/97:19 s. 55). En del av kostnaden utgörs av en räntedel som är tänkt att motsvara en kapitalkostnadsdel för bilen. Eftersom en låneränta på marknaden inte bedöms kunna bli noll eller negativ bör vid tillämpningen av dessa bestämmelser ett golv som är högre än noll införas för statslåneräntan. En lämplig lägsta nivå för statslåneräntan bedöms vara 0,5 procent.

Värderingsreglerna för ränteförmån finns i 61 kap. 15–17 §§ IL. Ränteförmån uppkommer när en anställd eller uppdragstagare får en förmån av ett räntefritt lån eller ett lån där räntan understiger marknadsräntan. Marknadsräntan beaktas således vid bedömningen av om en förmån föreligger. Om så är fallet förmånsbeskattas skillnaden mellan statslåneräntan plus en procentenhet (jämförelseräntan) och den ränta som låntagaren betalar på sitt förmånslån. Om den ränta som låntagaren betalar överstiger jämförelseräntan utgår ingen ränteförmån även om räntan är lägre än marknadsräntan för det aktuella lånet.

Om statslåneräntan sjunker under en procent blir jämförelseräntan negativ och kan skapa problem vid värderingen av ränteförmån. För att förhindra detta bör ett golv införas så att jämförelseräntan inte kan bli negativ. Jämförelseräntan bör vidare uppgå till ett positivt värde. En lämplig lägsta nivå för jämförelseräntan bedöms vara 0,5 procent.

Vid beräkning av värdet av ränteförmån vid lån som inte har fast ränta eller liknande ska, i de fall statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret har ändrats med minst två procentenheter sedan utgången av november året före beskattningsåret, förmånens värde för tiden juli–december under beskattningsåret beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av maj under beskatt-

ningsåret plus en procentenhet och den avtalade räntan. För att undvika att jämförelseräntan för denna period blir noll eller negativ bör statslåneräntan vid utgången av maj under beskattningsåret som lägst anses vara minus 0,5 procent.

Skatteunderlaget för avkastningsskatt på pensionsmedel och bestämmelserna om ränteavdragsbegränsningar i näringsverksamhet

I 3 d § lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel anges bl.a. att skatteunderlaget ska beräknas genom att kapitalunderlaget multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Som bestämmelsen är utformad i dag skulle ingen avkastningsskatt utgå om statslåneräntan är noll eller negativ. Avkastningsskatten avser att ersätta skatt på faktiska inkomster i form av t.ex. ränta, utdelning och kapitalvinst. Att ingen avkastningsskatt skulle utgå var inte avsikten när bestämmelserna infördes. Vid beskattningen av sparande på investeringssparkonto och i kapitalförsäkring samt avtal om tjänstepension som är jämförbart med kapitalförsäkring finns ett golv för skatteunderlaget som får betydelse om statslåneräntan understiger 0,5 procent. Ett golv på 0,5 procent bör även införas för skatteunderlaget för övriga pensionsmedel enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel.

I bestämmelserna om begränsningar av ränteavdrag för företag avseende skulder till företag i intressegemenskap i 24 kap. 10 d § IL stadgas undantag från avdragsbegränsningen bl.a. om den inkomst som motsvarar ränteutgiften skulle ha beskattats med minst tio procent enligt lagstiftningen i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma, om företaget bara skulle ha haft den inkomsten. För bl.a. de livförsäkringsföretag och pensionsstiftelser som är skattskyldiga till avkastningsskatt får ränteutgifter avseende en skuld till ett företag i intressegemenskapen dras av om företaget är skattskyldigt till avkastningsskatt eller, om det är ett utländskt företag som inte är skattskyldigt till avkastningsskatt, beskattas på ett likartat sätt och ska betala skatt som minst motsvarar avkastningsskatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Det krävs dessutom att den ränta som under beskattningsåret har belöpt på skulden i genomsnitt inte överstiger 250 procent av statslåneräntan. Vid denna nivå på räntan anses avkastningsskatten motsvara en beskattning med minst tio procent hos den som har rätt till ränteinkomsten. Syftet med bestämmelsen är att fastställa en nivå på räntan vid vilken avkastningsskatten ska anses motsvara en beskattning med minst tio procent hos den som har rätt till ränteinkomsten. Om statslåneräntan är noll skulle därmed ingen avkastningsskatt utgå, men avdrag för räntekostnaderna skulle också begränsas i sin helhet. Om ett golv för avkastningsskatten bestäms till en procentsats större än noll bör den statslåneränta som ska användas i denna bestämmelse bestämmas till samma nivå, för att inte rubba förhållandet mellan avkastningsskatten och högsta tillåtna räntenivå i avdragsbegränsningen. Eftersom golvet för statslåneräntan för avkastningsskatten föreslås vara 0,5 procent bör samma lägsta nivå för statslåneräntan införas i denna bestämmelse.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 januari 2017 och tillämpas första gången för beskattningsår som börjar efter den 31 december 2016.

Lagförslag

Förslagen föranleder ändringar i 24 kap. 10 d §, 30 kap. 6 a §, 33 kap. 3 §, 39 kap. 22 §, 57 kap. 8 § och 61 kap. 5 och 15–16 §§ IL samt 2 § lagen om särskild löneskatt på pensionskostnader och 3 d § lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel.

5 Konsekvenser

Offentligfinansiella konsekvenser

Syftet med att införa golv för statslåneräntan är att förhindra att vissa bestämmelser i skattelagstiftningen får oavsedda effekter om statslåneräntan skulle bli noll eller negativ. Enligt Finansdepartementets prognos kommer dock statslåneräntan att överstiga de föreslagna golven för år 2017 och även på längre sikt. Förslagen bedöms därför inte få några effekter vare sig för införandeåret eller varaktigt. Den offentligfinansiella effekten beräknas därför till noll för 2017–2020 samt varaktigt.

Konsekvenser för företag och enskilda

Förslagen påverkar inte skattebelastningen för företag och enskilda eftersom statslåneräntan bedöms komma att ligga över de föreslagna golven. Förslagen påverkar inte heller mängden uppgifter företagen behöver upprätta, lagra eller lämna och påverkar därför inte företagens administrativa kostnader som dessa mäts enligt standardkostnadsmetoden.

Konsekvenser för Skatteverket och de allmänna förvaltningsdomstolarna

Skatteverket kan behöva ändra informationsmaterial till följd av förslagen. Dessa förändringar kommer att ingå i den anpassning som årligen görs med anledning av ny eller förändrad lagstiftning. Eventuella tillkommande utgifter för Skatteverket ska hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

För de allmänna förvaltningsdomstolarna bedöms förslagen inte få några effekter.

Konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män

Eftersom förslagen inte bedöms få några effekter påverkas inte jämställdheten mellan kvinnor och män.

6 Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel

3 d §

I paragrafen anges hur skatteunderlaget för avkastningsskatt på pensionsmedel ska beräknas. Ändringen innebär att det i *första stycket* införs ett golv för beräkningen av skatteunderlaget för bland annat pensionsförsäkring och tjänstepensionsavtal som är jämförbart med pensionsförsäkring som innebär att skatteunderlaget är lägst 0,5 procent av kapitalunderlaget.

6.2 Förslaget till lag om ändring i lag (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader

2 §

I paragrafen anges hur beskattningsunderlaget för särskild löneskatt på pensionskostnader ska beräknas. Avdrag från beskattningsunderlaget ska ske för den del av skuldökningen som kan anses hänförlig till en räntetillväxt på kapitalet, efter det att avkastningsskatt betalats. Avdraget beräknas genom att 85 procent av avsättningen multipliceras med den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före ingången av beskattningsåret. Ändringen innebär att det införs ett nytt *sjätte stycke* enligt vilket statslåneräntan som lägst ska anses vara noll procent.

6.3 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

24 kap.

10 d §

I paragrafen anges förutsättningarna för företag som är skattskyldiga till avkastningsskatt, eller utländskt företag som inte är skattskyldigt till avkastningsskatt men som beskattas på ett likartat sätt och ska betala skatt som minst motsvarar avkastningsskatt, att få avdrag för räntekostnader till företag i intressegemenskap. Det uppställs bl.a. krav på att den genomsnittliga räntan inte får överstiga 250 procent av den genomsnittliga statslåneräntan under kalenderåret närmast före beskattningsåret. Ändringen i *andra punkten* i *andra stycket* innebär att det införs ett golv för statslåneräntan som anger att den som lägst ska anses vara 0,5 procent.

30 kap.

6 a §

I paragrafen anges att juridiska personer som har gjort avdrag för avsättningar till periodiseringsfonder ska ta upp en schablonintäkt till beskattning. Schablonintäkten beräknas till 72 procent av statslåneräntan vid utgången av november månad året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut multiplicerad med summan av gjorda avdrag för avsättningar till sådana periodiseringsfonder som den juridiska personen har vid beskattningsårets ingång. Ändringen i *första stycket* innebär att det införs ett golv för statslåneräntan som anger att den som lägst ska anses vara 0,5 procent.

33 kap.

3 §

I paragrafens *första stycke* anges att ett positivt fördelningsbelopp beräknas genom att ett positivt kapitalunderlag för räntefördelning multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november året närmast före det kalenderår under vilket beskattningsåret går ut ökad med sex procentenheter. Ändringen i *första stycket* innebär att det införs ett golv för statslåneräntan enligt vilken statslåneräntan som lägst ska anses vara noll procent.

I paragrafens *andra stycke* anges att ett negativt fördelningsbelopp beräknas genom att ett negativt kapitalunderlag för räntefördelning multipliceras med statslåneräntan vid samma tidpunkt ökad med en procentenhet. Ändringen i *andra stycket* innebär att det införs ett golv för statslåneräntan som anger att den som lägst ska anses vara 0,5 procent.

39 kap.

22 §

I paragrafen anges att utdelning som en kooperativ förening lämnar av vinsten av den kooperativa verksamheten i form av rabatt eller pristillägg i förhållande till gjorda köp eller försäljningar ska dras av. Om föreningen har medlemmar som skattefritt uppbär utdelningar får utdelningen dras av med högst ett belopp som motsvarar 80 procent av statslåneräntan multiplicerat med summan av medlemmarnas omsättning med föreningen. I paragrafens *andra stycke* införs en ny *andra mening* som innebär att statslåneräntan som lägst ska anses vara noll procent.

57 kap.

8 §

I paragrafen anges att det är statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret som ska användas i 57 kap. inkomstskattelagen. Ändringen i paragrafen innebär att det införs ett nytt *andra stycke* enligt vilket statslåneräntan som lägst ska anses vara noll procent vid tillämpning av 10–11 §§.

61 kap.

5 §

I paragrafen anges bl.a. hur värdet av bilförmån ska beräknas. Ändringen i *andra stycket* innebär att det införs ett golv som innebär att statslåneräntan som lägst ska anses vara 0,5 procent.

15 §

I paragrafen anges hur värdet av ränteförmån ska beräknas. Förmånen ska beräknas till skillnaden mellan statslåneräntan när lånet togs upp plus en procentenhet och den avtalade räntesatsen. Räntemarginalen fastställs redan vid lånetillfället och gäller för hela låneperioden (prop. 1992/93:127 s. 39–40). Ändringen i paragrafen innebär ett förtydligande av att med jämförelseränta avses statslåneräntan vid utgången av november före beskattningsåret med tillägg av en procentenhet. Det införs även ett golv för jämförelseräntan som innebär att jämförelseräntan ska uppgå till lägst 0,5 procent.

16 §

I paragrafen anges hur värdet av ränteförmån ska beräknas vid annat lån i svensk valuta än lån som avses i 15 §. Värdet av ränteförmånen ska beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret plus en procentenhet och den avtalade räntan för beskattningsåret.

Ändringen i *första stycket* innebär ett förtydligande av att med jämförelseränta avses statslåneräntan vid utgången av november före beskattningsåret med tillägg av en procentenhet. Det införs även ett golv för jämförelseräntan som innebär att jämförelseräntan ska uppgå till lägst 0,5 procent.

I *andra stycket* anges att i det fall statslåneräntan ändrats med minst två procentenheter uppåt eller nedåt mellan den 30 november året före beskattningsåret och den 31 maj beskattningsåret gäller att förmånsvärdet för andra halvåret beräknas på grundval av skillnaden mellan statslåneräntan sistnämnda dag med tillägg av en procentenhet och den avtalade räntan. Ändringen i paragrafens *andra stycke* innebär att det införs ett golv för statslåneräntan vid utgången av maj som innebär att statslåneräntan som lägst ska anses vara minus 0,5 procent.